

Súhrnná správa

o koordinovaných kontrolách vykonaných podľa zákona č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení v roku 2007

I. ÚVOD

SIŽP – útvar inšpekcie ochrany vôd, ako orgán štátneho dozoru vo veciach prevencie závažných priemyselných havárií podľa § 26 ods. 5 písm. c) zákona č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení organizoval a koordinoval v roku 2007 vykonávanie kontrol v podnikoch, na ktoré sa vzťahuje tento zákon.

Koordinované kontroly vykonali odbory inšpekcie ochrany vôd inšpektorátov životného prostredia SIŽP (ďalej OIOV) v spolupráci s orgánmi štátnej správy (OŠS) podľa § 26 ods. 1 písm. f) až j) zákona č. 261/2002 Z.z., t.j. orgánmi inšpekcie práce - Národný inšpektorát práce (IP), orgánmi štátnej správy na úseku ochrany pred požiarmi - Hasičský a záchranný zbor (HaZZ), orgánmi štátnej správy na úseku civilnej ochrany - odbory krízového riadenia civilnej ochrany (OKRCO), orgánmi na ochranu zdravia a štátne zdravotné ústavy – regionálne úrady verejného zdravotníctva (RÚVZ) a orgánmi štátnej banskej správy - obvodné banské úrady (OBÚ). OIOV na koordinované kontroly prizývala aj miestne príslušné obvodné úrady ŽP a krajské úrady ŽP.

Pre zabezpečenie koordinácie kontrolnej činnosti OŠS sa v roku 2007 zvolali koordinačné porady na úrovni ústredných OŠS a regionálnych OŠS. Cieľom týchto porád bolo prerokovanie metodických usmernení na vykonávanie koordinovaných kontrol, vyhodnotenie koordinovaných kontrol a spolupráce s jednotlivými OŠS vykonávajúcimi kontrolu podľa zákona č. 261/2002 Z.z. a prerokovanie návrhu plánu koordinovaných kontrol na ďalší rok. Na regionálnej úrovni cieľom koordinačných porád bolo dohodnutie postupu a rozsahu vykonania koordinovanej kontroly a určenie konkrétneho objektu v podniku, kde sa bude vykonávať kontrola (závod, prevádzka, resp. zariadenie).

V roku 2007 sa takto špecificky zamerané kontroly vykonávali v súlade s PHÚ SIŽP na rok 2007 schváleným MŽP SR v rámci samostatnej hlavnej úlohy - Koordinovaná kontrola podnikov kategórie A a kategórie B podľa zákona č. 261/2002 Z.z.. Pri výbere kontrol sa vychádzalo z celoštátneho registra podnikov kategórie A a kategórie B, ktorý vedie MŽP SR.

II. VÝSLEDKY KONTROL

V roku 2007 vykonali OIOV celkovo 59 kontrol, z toho v podnikoch kategórie A bolo vykonaných 19 kontrol a v podnikoch kategórie B bolo vykonaných 40 kontrol. Z 59 vykonaných kontrol bola 1 kontrola (podnik kategórie B) vykonaná nad rámec schváleného plánu koordinovaných kontrol na základe požiadavky MŽP SR o preverenie prítomnosti vybraných nebezpečných látok v podniku. Predmetná kontrola nebola vykonaná koordinovaným spôsobom, ale samostatne OIOV.

Koordinované kontroly sa vykonávali v súlade so zákonom č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení, zákonom č. 525/2003 Z.z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákonom č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov.

Koordinované kontroly v roku 2007 boli vykonané hlavne podnikoch chemického priemyslu – 11 kontrol (3 kontroly v podnikoch kategórie A, 11 kontrol v podnikoch kategórie B), výroby rafinovaných ropných produktov - 10 (1 kontrola v podnik kategórie A, 9 kontrol v podnikoch kategórie B) a v podnikoch, ktoré zabezpečujú potrubnú dopravu ropou (7 kontrol (1 kontrola v podniku kategórie A, 6 kontrol v podnikoch kategórie B).

V rámci vykonaných koordinovaných kontrol sa preverovalo, či podnik splnil všetky povinnosti vyplývajúce z ustanovení zákona č. 261/2002 Z.z. a prijal všetky opatrenia na prevenciu závažných priemyselných havárií s ohľadom na činnosti v ňom vykonávané, t.j.:

- či je prevádzkovateľ schopný preukázať, že prijal príslušné opatrenia na prevenciu závažných priemyselných havárií (§ 3) s ohľadom na rôzne činnosti vykonávané v podniku, napr. či vypracoval a vedie predpísanú dokumentáciu a evidenciu - hodnotenie rizika (§ 6), program prevencie závažných priemyselných havárií (§ 7), bezpečnostný riadiaci systém (§ 8), bezpečnostná správa (§ 9), havarijný plán (§ 18), podklady na vypracovanie plánu ochrany obyvateľstva (§ 19),
- či údaje a informácie uvedené v bezpečnostnej správe, havarijnom pláne, v podkladoch na vypracovanie plánu ochrany obyvateľstva alebo inej správe prevádzkovateľa adekvátne vyjadrujú podmienky v podniku vrátane možných vonkajších zdrojov rizika
- či prevádzkovateľ je schopný preukázať, že má alebo zabezpečil príslušné prostriedky na zdoľanie závažnej priemyselnej havárie a obmedzenie jej následkov (§ 20),
- či prevádzkovateľ zabezpečil záchrannú službu (§ 21), informovanie verejnosti (§ 22 a § 23),
- či prevádzkovateľ uzatvoril zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu (§ 28.).

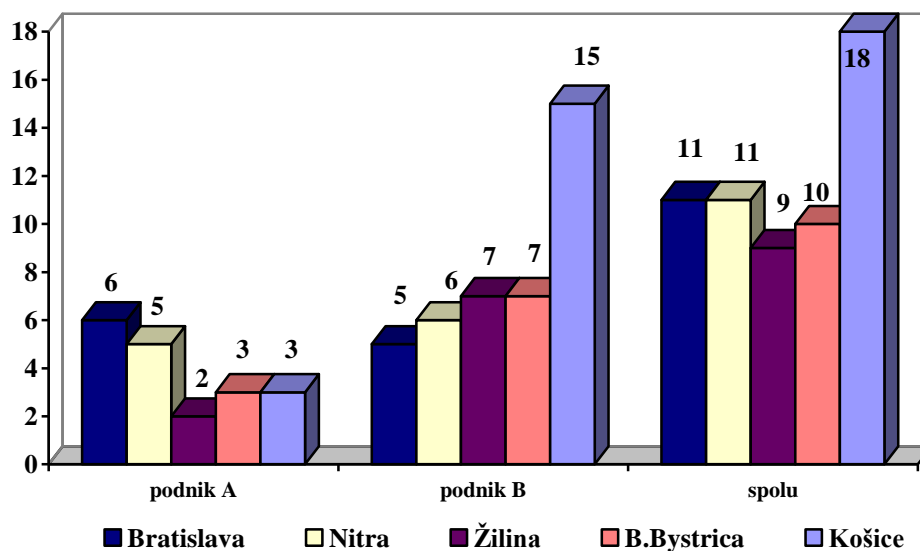
Súčasťou koordinovaných kontrol boli aj vizuálne obhliadky zariadení s vybranými nebezpečnými látkami.

1. Rozdelenie podnikov podľa pôsobnosti OIOV a územného členenia SR

Prehľad o vykonaných koordinovaných kontrolách v roku 2007 a rozdelenie podnikov podľa územnej pôsobnosti OIOV je v grafe č.1. Z uvedeného prehľadu vyplýva, že najviac podnikov spadajúcich pod zákon č. 261/2002 Z.z. sa nachádza v pôsobnosti OIOV Košice.

graf č. 1

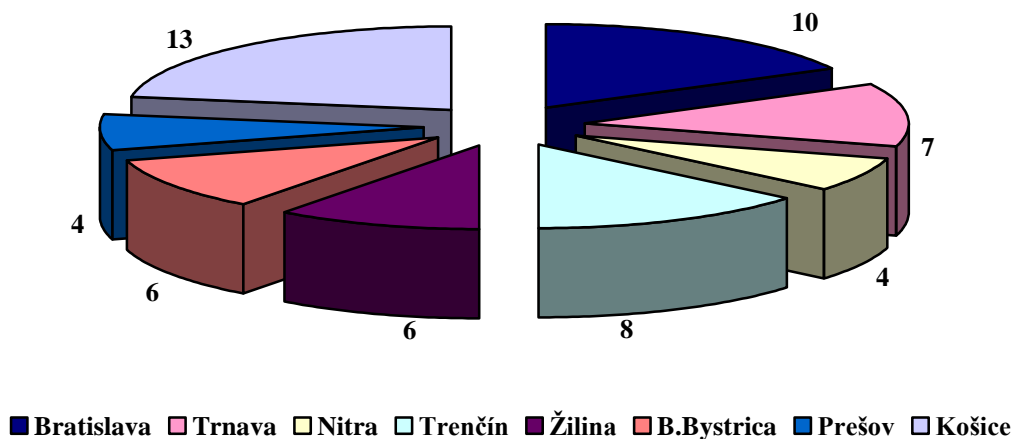
Rozdelenie podnikov podľa územnej pôsobnosti OIOV

Rozdelenie podnikov podľa územného členenia SR (podľa krajov), v ktorých v roku 2007 bola vykonaná kontrola podľa zákona č. 261/2002 Z.z. uvádza graf č.2. Z uvedeného vyplýva, že najviac podnikov spadajúcich pod zákon č. sa nachádza v Košickom kraji (13) a Bratislavskom kraji (10).

graf č. 2

Rozdelenie podnikov podľa krajov SR

2. Umiestnenie podnikov

Z koordinovaných kontrol vyplynulo, že podniky spadajúce pod zákon č.261/2002 Z.z. sú zväčša umiestnené v priemyselných zónach a žiadny sa nenachádza v CHKO.

V CHVO Žitný ostrov sú umiestnené podniky *PROBUGAS a. s. Bratislava - prevádzka Bratislava*, *Messer Slovnaft s.r.o. Bratislava*, *Messer Tatragas, spol. s.r.o. Bratislava - Obchodné stredisko Bratislava*, *TRANSPETROL, a.s. Bratislava - Odovzdávacia stanica ropy č.1 Bratislava*, *SLOVNAFT, a.s. - areál Bratislava*, *Slovnaft Petrochemicals, s.r.o. Bratislava* a *Banner Baterie SR, s.r.o. Kostolné Kračany - Výroba batérií BANNER BATTERIEN Kostolné Kračany* (zároveň sú to aj priemyselné zóny).

V obytnej zóne sú umiestnené podniky *Zentiva, a.s. Hlohovec*, *SLOVECA, Sasol Slovakia spol. s.r.o. Nováky*, *NCHZ, a.s. Nováky*, *SLOVGLASS, a.s. Poltár* a *Petrochema Dubová*. *VEGUM, a.s., Dolné Vestenice*.

Na poľnohospodárskej pôde sú umiestnené prevažne podniky kategórie „B“: *TRANSPETROL, a. s., Bratislava - PS č. 4, Tupá*; *TRANSPETROL, a. s. Bratislava - PS č.5 Bučany*; *Slovnaft, a. s., Bratislava - Terminál Hronský Beňadik a Produktovod PS č. 22 Hronský Beňadik*, *TRANSPETROL, a. s. Bratislava - PS č. 3 Rimavská Sobota* a z podnikov kategórie „A“: *SE, a. s. Atómové elektrárne Mochovce - závod Mochovce*, *JAVYS, a.s. Jaslovské Bohunice*, *Chemolak a.s. Smolenice*.

Všetky kontrolované podniky sa nachádzajú v čiastkovom povodí riek Dunaj, Váh, Hron, Bodrog a Hornád (úmorie Čierneho mora) V povodí riek Dunajca a Popradu sa nenachádzajú podniky spadajúce pod zákon č. 261/2002 Z.z.

3. Spolupráca orgánov štátnej správy pri vykonávaní koordinovaných kontrol

Spoluprácu OŠS pri vykonávaní koordinovaných kontrol v roku 2007 možno vyhodnotiť ako uspokojivú, navyše oproti roku 2006 došlo v niektorých prípadoch k jej zlepšeniu. Neúčast' na koordinovaných kontrolách OŠS zdôvodňovali tým, že vykonávali kontroly podľa vlastných plánov aj napriek tomu, že v schválenom pláne koordinovaných kontrol boli zohľadnené predovšetkým požiadavky jednotlivých OŠS.

Na koordinované kontroly okrem OŠS, ktoré sú uvedené v § 26 ods. 1 písm. d), f) až j) zákona č. 261/2002 Z.z. boli prizývané aj obvodné úrady ŽP aj krajské úrady ŽP, ktoré sa zúčastnili na zahájení niektorých kontrol a vizuálnych obhliadkach zariadení s vybranými nebezpečnými látkami.

OŠS uvedené v § 26 ods. 1 písm. f) až j) zákona č. 261/2002 Z.z. vykonali v roku 2007 v rámci koordinovaných kontrol aj kontroly podľa osobitných predpisov. Z vykonaných kontrol vyplynulo, že v podnikoch spadajúcich pod zákon č. 261/2002 Z.z. došlo k porušeniu osobitných predpisov, ale zistenými nedostatkami neboli porušené ustanovenia zákona č. 261/2002 Z.z.. Za porušenie povinností podľa osobitných predpisov OŠS vykonávajúce koordinovanú kontrolu podľa zákona č. 261/2002 Z.z. uložili opatrenia na nápravu (IP – 464 opatrení, OKRCO – 12 opatrení, HaZZ – 284 opatrení a 2 pokuty, RÚVZ – 36 opatrení a OBÚ – 4 opatrenie a 2 pokuty).

4. Kontrolné zistenia v podnikoch kategórie A

V roku 2007 bolo v podnikoch kategórie A vykonaných 19 kontrol, z toho novo zaradené boli 4 podniky (*Letisko M.R. Štefánika, TRANSPETROL, a.s. Bratislava - odovzdávacie stredisko ropy č.1 Bratislava, JAVYS, a.s. Jaslovské Bohunice, SE, a.s. Zemianske Kostol'any*, ktorých bola kontrola vykonaná prvý krát. Taktiež po prvý krát bola koordinovaná kontrola vykonaná v podniku *ENVIRAL, a.s. Leopoldov*, nakoľko podnik do trvalej prevádzky bol uvedený v novembri 2007.

Z vykonaných koordinovaných kontrol podnikoch kategórie A vyplynulo, že kontrolované podniky kategórie A si splnili povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 261/2002 Z.z.. okrem 2 podnikov.

V jednom prípade išlo o neustanovenie odborne spôsobilej osoby na koordináciu a kontrolu zabezpečovania úloh vyplývajúcich z tohto zákona (porušenie ust. § 11 ods. 1 zákona č. 261/2002 Z.z.). Za uvedený nedostatok OIOV uložil dňa 27.11.2007 podniku *OFZ, a.s., prevádzka Široká* pokutu § 29 zákona č. 261/2002 Z.z., v spojitosti s ustanovením § 11 zákona č. 261/2002 Z.z. vo výške 25 000 Sk.

V jednom prípade neboli zabezpečené prostriedky potrebné na zdolávanie závažných priemyselných havárií tak, ako je to uvádza vypracovaný havarijný plán podľa zákona č. 261/2002 Z.z. (porušil ust. § 20 zákona č. 261/2002 Z.z.). Za uvedený nedostatok bude začaté správne konanie o uložení pokuty v roku 2008.

5. Kontrolné zistenia v podnikoch kategórie B

V roku 2007 bolo celkovo vykonaných v podnikoch kategórie B 40 koordinovaných kontrol, z toho 5 bolo novo zaradených podnikov, kde kontrola bola vykonaná prvý krát (*SLOVNAFT Petrochemicals, s.r.o. Bratislava, DSV Slovakia, s.r.o. Senec, Banner Baterie SR, s.r.o. Kostolné Kračany - Výroba batérií BANNER BATTERIEN Kostolné Kračany, KONŠTRUKTA - Defence, a.s. prevádzka špeciálneho skúšobníctva Lieskovce a TRANSPETROL, a.s. Bratislava - PS č. 3 Rimavská Sobota*).

Z vykonaných koordinovaných kontrol podnikoch kategórie B vyplynulo, že kontrolované podniky kategórie B si splnili povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 261/2002 Z.z., okrem 4 prípadov, kde bolo zistené porušenie ustanovení na úseku prevencie závažných priemyselných havárií.

V jednom prípade neboli zabezpečené prostriedky potrebné na zdolávanie závažných priemyselných havárií tak, ako je to uvedené vo vypracovanom havarijnom pláne podľa zákona č. 261/2002 Z.z. (porušenie ust. § 20 zákona č. 261/2002 Z.z.).

V jednom prípade podnik nezabezpečil oboznámenie sa s obsahom havarijného plánu všetkých vlastných zamestnancov ako aj zamestnancov iných právnych subjektov vykonávajúcich svoju činnosť v areáli v súlade s ust. § 18 ods. 8 zákona č. 261/2002 Z.z.

V uvedených prípadoch bude začaté správne konanie o uložení pokuty v roku 2008.

V dvoch prípadoch bolo zistené, že podniky vypracovali havarijný plán v súlade s § 18 zákona č. 261/2002 Z.z., avšak havarijný plán neobsahoval všetky náležitosti vyplývajúce z Vyhl. MŽP SR č. 490/2002 Z.z.. Za uvedené porušenie na úseku prevencie závažných priemyselných havárií, nebude začaté správne konanie o uložení pokuty, ale OIOV podnikom uložia nápravné opatrenia v roku 2008.

III. BEZPEČNOSTNÉ SPRÁVY

SIŽP ako orgán štátneho dozoru vo veciach prevencie závažných priemyselných havárií okrem iného sa vyjadruje podľa § 26 ods. 5 písm. e) zákona č. 261/2002 Z.z. aj k bezpečnostným správam.

V roku 2007 sa OIOV vyjadrovali k 8 bezpečnostným správam (*CHEMZA, a.s. Strážske, HNOJIVÁ, a.s. Strážske, HNOJIVÁ Duslo, s.r.o., TRANSPETROL, a.s. – PS 2 Moldava n/B, Slovnaft, a.s. – terminál Kapušany, CMK s.r.o. Žarnovica, PETROCHEMA, a.s. Dubová a Johnson Controls Lučenec, s.r.o.*) V prípade spoločnosti *CHEMZA, a.s. Strážske* na žiadosť prevádzkovateľa OŠS bol predĺžený termín doplnenia podania. ObÚŽP Michalovce rozhodnutím zastavil konanie vo veci žiadosti *HNOJIVÁ, a.s. Strážske* a žiadosti *ZTR, s.r.o. Strážske* o vydanie súhlasu k bezpečnostnej správe z dôvodu, že žiadatelia ako samostatný právny subjekt ukončili svoju činnosť spojenú s vybranými nebezpečnými látkami.

IV. ZÁVER

OIOV v roku 2007 vykonali celkovo 59 kontrol v podnikoch spadajúcich pod zákon č. 261/2002 Z.z., z toho 19 kontrol v podnikoch kategórie A a 40 kontrol v podnikoch kategórie B. Z celkového počtu 59 kontrol bola koordinovaná kontrola po prvý raz vykonaná v 9 podnikoch (4 podniky kategórie A a 5 podnikov kategórie B). Išlo o novo zaradené podniky.

Z vykonaných koordinovaných kontrol v roku 2007 vyplynulo, že z celkového počtu 59 podnikov v 4 prípadoch bolo zistené porušenie ustanovení na úseku prevencie závažných priemyselných havárií (2 podniky kategórie A a 2 podniky kategórie B)

K nedostatkom, ktoré boli zistené koordinovanými kontrolami v roku 2007 možno zaradiť neustanovenie odborne spôsobilej osoby, nedostatočné vypracovanie havarijného plánu, neoboznámenie zamestnancov s obsahom havarijného plánu, nezabezpečenie prostriedkov potrebných na zdoľávanie závažných priemyselných havárií tak, ako je to uvedené vo vypracovaných havarijných plánoch podľa zákona č. 261/2002 Z.z.